

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

KÖZLÖNYE.

Bizottsági felügyelet alatt szerkesztik:

TIMÁR KÁROLY és SZABÓ SÁMUEL.

Az előfizetési díjak
bérmentesen
a gazdasági egylet titkári
hivatalához,
a lapot illető küldemények
a szerkesztőséghez
(Kálmonostorutca 57 sz.)
czimzendők.

MEGJELEN
minden hónap közepén
és végén
legalább 1 iven.

Előfizetési díj:
1869. ápril—decemberre:
Egyleti tagoknak 1 fr. —
Nem tagoknak . 1 „ 60.

Felügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Kócsi Károly, Mina János,
Nagy Ferencz, Szentgyörgyi József.

Borászati közlemények.

IV. *)

„E coelo descendit *γνώσι θεαντόν*“
(Juvenal.)

Szóljunk már, czikkeim sorában a kolozsvári pincze-egyletről.

Két út volt nézetem szerint, melyen a bortermelést és boripart Erdélyben emelni lehetett:

Kereskedő társulatot alakítani, jelentékeny tőkét tenni össze, s kiterjedt öszszeköttetések által eszközölni boraink eladását. Ezen az úton nagy nehézségekre bukkantunk, oly nagyokra, hogy azokat első tekintetre legyőzhetetleneknek tartottam. Boraink Erdélyen kívül ismeretlenek, anynyira, hogy Bécsben, vagy Pesten azt sem tudták: van-e jó borunk. A lengyelországi borkivitel néhány év óta megszűnt, s Havasalföldre meg sem kezdett. Ezek volnának legközelebbi piaczaink, hová a szállítás legkönnyebben történhetnék, — a távolabbiakra még több nehézséggel jár. Ha borainkat Angliába, vagy Németországra ajándékba küldöttük, rendszeren oly rossz állapotba érkeztek oda, hogy azokat szállításra képeseknek sem tartották. Ha kostolót küldöttünk — bár hova is — boraink tetszetek ugyan, de azt kérdezték legelőször is: hogy mi árban tudjuk az eladási helyre szállítani?

Ezen kérdésre, mind addig mig vasútunk nem volt, senki sem felelhetett határozottan; mert ezer körülmény, s akadály merült fel, melyeket kellően ellenőrizni, vagy elhárítani senki sem tudott. Éppen oly kevésbé lehetett a szállítás idejét meghatározni, mert küldeményünk feneketlen útainkan hetekig sőt hónapokig akadott meg; s aztán valljuk meg igazán:

kevés reményünk volt nagyobb szerű borkereskedést üzhetni oly pontossággal és lelkiismeretességgel, mely minden kereskedésben, de különösen a borkereskedésnél anynyira szükséges, s nálunk mégis oly kis mértékben van meg. Az eladó még most is sokszor azt hiszi, hogyha a vevőt rászédheti, ügyességet tanusított, s rossz neven venné, ha hazaárulónak tartanák; pedig senki sem érdemelné meg jobban e nevet, mert senki sem távolítja el inkább az idegen vevőt, s nem rontja az országos hitelt és becsületet anynyira, mint ő.

Ezen s más okok, melyeket mind elé nem sorolhatunk, tervünk kivitelét megakasztották, s célszerűbbnek tartottuk egy kis — legfennebb 20 bortermelőből álló — társulatot alakítani, kik áldozattal is készek voltak célunk megközelítésére.

Célunk volt: borainkat helyesebb kezelés alá venni, s azután lehető úton megismertetni. Ennek elérése tekintetéből egy képzett pinczemestert kellett felvenni, pinczéket bérelni, s ide nagyobb mennyiségű bort helyezni be. Ez az egyleti tagok tetemes áldozatával volt csak elérhető, de hogy elégséges számú tagokat nyerünk meg, gondot nem okozott, mert tudtam, hogy a hol a közjó érdekében áldozatot kell hozni, erdélyi birtokosaink nem sok biztatást várnak. Adja Isten, hogy a kivitelben is anynyi szorgalmat és kitartást tanusítsanak, mily készséggel és áldozattal karolták fel annak megalapítását!

Elég szerencsések voltunk a Metternich herczeg johannisbergi jószágigazgatója, Herzmansky ur ajánlata folytán egy képzett pincze-mestert nyerni meg ügyünknek, s működésünket 1865-ben megkezdettük.

Átvéve tehát a pinczéket a gr. Mikó Imre, br. Bornemisza János, gróf Bánffy Miklós, br. Kemény

*) Lásd az 1-ső, 3-ik és 7-ik számot.

István, a n.-enyedi főtanoda, gr. Bethlen Sándor és mások jó, de még nem tisztított boraiból megtöltöttük, s ma van a közpinczében 5000 a magán pinczékben pedig 7000 — erdélyi veder borunk kezelés alatt. Ezen borok közül a legtöbb igen jó minőségű, mert csak ilyeneket veszünk át, egy része pedig kitűnően jeles hazai termés. Mihelyt a borok elkészültek, s pedig az előbbi hiányos kezelés után gyakran igen sok fáradság után, első kísérletet a Bécsben 1866-ban rendezett kiállításon tettünk. Az eredmény igen kedvező volt. A borok jól érkeztek fel, s általános tetszést nyertek. A vegyelemzés kitüntette, hogy az erdélyiek a jó borok minden kellékeivel bírnak, s a kiosztott érmekek közül egyletünk borai 3 ezüst és 11 bronz érmet nyertek el. A párisi világtárlaton fehér boraink hasonló kitüntetésben részesültek, s egy pesti borbírálatnál senki sem volt annyira meglepetve, mint Királyhágóntúli testvéreink, kik nem is képelték, hogy Erdélyben olyan jó bor terem. Ennek folytán Pesten két bizományos vette át eladás végett jelesebb borainkat, s ha szinte nem is nagy a kelet, még is kielégítő. Kolozsvárt is van bor árulásunk bizományilag, *) a hol jelesebb borainkat palackokban lehet kapni. Az utolsó — Boroszlóban tartott — kiállításon is elég kitüntetésben, s érmekekben részesültünk, s így boraink már széles körben ismeretesek, és a hol csak bemutattuk, a fehér borok közt mindenütt az első közt vívtak ki helyet maguknak.

S most már mi következik? világos, hogy ámbár sok hasznost eszközöltünk, még is eddig csak útát törtünk egy magasabb cél elérésére, s ez: egy kiterjedett borkereskedés; a cél még ugyan meszszi távolban áll, de útja elő van készítve. Tudjuk, hogy borainkat mások is becsülik, több külföldről behozott szőlő fajokból jeles borokat termelünk, melyek az eredeti hazájukban termett ugyanazon fajokkal a versenyt kiállják; megmutattuk, hogy boraink, ha helyesen kezeltetnek, minőségben tetemesen javulnak és szállításra alkalmasokká lesznek; a szállítási nehézségek megszüntetése ajtó előtt van: most volna tehát ideje, hogy borkereskedők lépjenek fel, kik borainkat a világ piacára vigyék.

Mindég nagy szerencsétlenségnek tartom, ha termelő és kereskedő egy személy. A jó gazda ismeretei, tulajdonai és képessége annyira különbözők a jó kereskedőtől, hogy várni sem lehet, mikép azon tulajdonok egy személyben mind egyesítve legyenek; ennek foglalkozásai amazéval össze nem egyeztethetők. A borok műértő kezelése — nem értem itt a pancso-

lást — oly kiterjedett szakismeretet igényel, melylyel kevesen bírnak. A borkereskedő saját izlése szerint s céljának megfelelőleg válogathat a különböző minőségű borok közt, a mit a termelő nem tehet, s ha a borkereskedő fő gondját vevőkről gondoskodás, ezek szükségleteinek kielégítése képezi, a termelő szőlőfái metszésére és mivélésére fordítja figyelmét; úgy, hogy ámbár azon harmadik személy — a kereskedő — a termelő és fogyasztó rovásán boldogul, mégis meg van mindeniknek a maga haszna.

Hazai vállalkozók által alkotott társulat által létesítsünk-e ilyen borkereskedést, vagy várjunk, míg idegen kereskedők felkeresve borpiaczunkat, pinczejükbe gyűjtik össze borainkat? Az első legjobb volna, ha az ahhoz szükséges egyéneket, pénzt és kellő szakismerttet feltalálhatnók, de mostani körülményeink közt, megvallom, jobban szeretném, ha egy idegen kereskedőház, melynek már berendezett borkereskedése, elégséges pénze s kellő ismeretei és összeköttetései vannak, vállalkoznék. Vállalkozzék bármelyik is, a pincze-egyletben nem fog irigy versenytársra találni, sőt ellenkezőleg készek vagyunk szerzett tapasztalatainkat, ismereteinket rendelkezésükre bocsátani, s tettel és tanácscsal támogatni vállalataikat, mert meg vagyunk győződve, hogy ezen az úton hazánknak jó szolgálatot teszünk.

Második: célja volt a pincze-egyletnek: az erdélyi szőlőmivélési mód javítása; az ez irányban tett intézkedéseket is közzé fogom tenni.

Paget János.

A keleti marhavész és lépfenének eredete, kórokai és állat-rendőri szabályairól, tekintettel a fenálló kormányi rendeletekre.

(Folytatás és vége.)

A lefertőzésről. (Desinfectio).

A marhavész terjedésének meggátlására egyik legfontosb teendőnk a már kifejlett ragály-anyag elrontása (desinfectio).

A desinfectiora vonatkozólag, több igen nevezetes és fényes észlelést tett a mult évben Angliában Crookes, a melyeknek főlemlítését én is helyén látom.

A ragály továbbvitelének meggátlása végett főfigyelmet kell fordítanunk mindazon bomlásban levő anyagokra, a melyek a vészes állatból vagy annak közeléből kerültek ki, ilyenek: a ganaj, vizellet, kiizzadások, levegő s mindazon takarmány, a mely az ily fertőzött istálló közelében van; úgy nemkülönben azon egyének, kik a beteg marhákkal bántanak.

Legfőbb feladat volt, oly anyagot találni, a mely megsemmisíthetné azon górcsövi gomba-képletek életképességét, a melyek a ragály tovaterjesztésében főszerepet visz-

*) Somlyai Lászlónál, 268 szám, a nagypiacz szegletén.
Szerk.

nek. Ilyen anyag az Angliában tett s fennebb említett kísérletek szerint a koromolaj (Carbolsav vagy phenylsav): A koromolaj pusztító hatása szabad szemmel látható apróbb állatokra már régebben ismeretes, így pl.: gőze megsemmisíti a hernyót, tücsköt, legyet, hangyát és bábjaikat, a tetűt, atkát, ezerlábú bogarat, a pillangókat, cserebogarat s több más apróbb rovarokat. Biard is felhossa e sav hatásáról azt, hogy midőn házát igen gyakran látogaták a nagy mexikói hangyák, csak egy kevés koromolajat fecskendezett szét lakása előtt, a mire azok teljesen szétmentek s többé nem alkalmazkodtak.

Angliában a következő kísérletet tették: egy vészbeteg állatokkal telt istálonak levegőjét pamuttal lazán megtöltött üvegcsövön vezették keresztül 10 percig; eként a levegőben röpkedő porszemek s a közte uszkáló ragályos sejtecskék az üvegcsövön áthaladtukban, a pamutba akadnak. Ezután a csőből egy kis darab pamutot kivettek és félórásig koromolaj gőzébe tették.

Most két egészséges bornyut vettek elő, s az egyiket a koromolajban tartott pamuttal, a másikon a csőből kivett és a sav gőzének ki nem tett pamutal tettek oltási kísérletet; s mi lett az eredmény? a sav gőzének kitett pamutból beoltott bornyu egészséges maradt, a másik a rajta kiütött vész következtében elhullott.

Franziaországi észlelések bizonyítják azt is, hogy a tehén-himlő nyírka koromolajjal elegyítve, ragályozó képességét elveszti.

Ezen tapasztalatok elégségesek arra, hogy mi is figyelmet fordítsunk a koromolajra, mint oly becses orvosszerre, melyet nem szakértők is kezelhetnek. Járvány alkalmával a vész beköszöntése előtt — miként ezt Angliában is tették — a marhák ivóvizébe kell elegyíteni egy keveset; nemkülönböten hetenként kétszer ezen savnak elegyével a marhákat mossuk és gőzével az ólban füstöljünk. Egereknél nagyobb állatokra még ez ideig a koromolajnak semmi kártékony hatását nem észlelték.

Az állat-rendőri szabályok kezeléséről.

Csak nagyon röviden, néhány legfőbb intézkedésre szorítkozom:

Mindazon helyeken, hol már a vész közelg, s csak alig pár mértföldnyi távolságban uralkodik, zárlat huzandó s ha lehetséges, katonai örök állítandók. Az örök számára vesszőből könnyedén font s számokkal jegyzett ál-

landó őrhelyeket kell készíteni, hogy vizsgálatkor tudni lehessen, melyik ör nem volt helyén. Az örök ügyeljenek szigorán a keresztülhajtott marhákra, a marhás szekerekre, nemkülönböten minden névvel nevezendő állati hulladékokra s ezek átmenetelét, átvitelét akadályoztassák meg.

A közlekedő útakra, helység végeire vámfákat kell állítani, s ezeket az örök csak akkor nyissák fel, midőn a szekér teljesen által vizsgáltatott, s arról minden széna, szalma, nyers vagy félszáraz bőr stb, mely vészes vidékről jön, eltávolítatott. Ha a vész épen a szomszédban s nagy mértékben uralkodik, akkor a lehetőségig nem csak a marhák, hanem még gyalog emberek közlekedését is egészen el kell zárni; bármennyire nehezen essék is az ily tilalom a népnek, saját javáért el kell hogy tűrje. Önként értendő, hogy a vészes helységben magában is minden forgalom eltiltandó s a szomszédos, még vészmentes helységeken sem tanácsos többé a marhákat legelőre hajtani, kivált a határnak azon részébe, mely a vésszel szomszédos.

Továbbá országos és heti vásárok alkalmával, csak oly marhák engedtesse a vásártérre, a melyek már az illető állatorvosok által megvizsgáltatnak, s e végre külön vizsgálati házak állittassanak, hol a megvizsgált állatok, vizsgálati jegyet kapnak.

Nem mellőzhetők a pontos hivatalos jelentések is, melyek minden zárlati állomástól és vészes helyekről az illető orvosok és felügyelők által egy központba küldendők, hol folytonos áttekintéssel kell hogy birjanak a vész mozanatairól.

Igy lehet kilátásunk, hogy hazánk mezei gazdaságának ezen egyik legnagyobb csapását, ha egészen meg nem is akadályozhatjuk, legalább enyhíthetjük.

S ha még azt is fölemlítem mezei gazdáink számára: mennyire czélszerű lenne, úgy, miként ez külföldön, több helyen életbe van léptetve a marhák kölcsönös tömeges biztosítása, hogy eként a károsultak kárpótlást nyerhessenek, a nagyszámu részvényes tagok csekély terheltetésével: elmondottam mindazt, mire nézve ily rövid cikkben a gazdaközönség figyelmét fel kívántam ébreszteni*).

Reich Albert.

*) Jelen cikkben a szerkesztőség némely szükségesnek tartott módosításokat és rövidítéseket tett, hogy olvasó közönsége igényeihez alkalmaztassa.
Szerk.

T Á R S A L G Ó.

Dohánykiállítás Pesten, 1870-ben.

A m. kir. földmívelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter, a hazai dohánytermelés és kezelés előmozdítása céljából a folyó évi dohánytermésből jövő 1870-ik évi április 10-én az országos gazdasági-egyesület küztelkén, Pesten dohánykiállítást rendezend. Mely alkalmossal a termelő közönség serkentése céljából többrendbeli jutalmak fognak a legjelesebb termelőknek odaitéltetni. A jutalomdíjak két-félék leendenek: u. m.

a) érmek, arany, ezüst és bronzból, oly nagy termelők számára, a kik a dohánytermelést, legalább is tiz

katastralis holdat meghaladó területen, kertészek, dohányosok, vagy napszámosok segélyével üzik;

b) pénzjutalmak, oly kisebb termelők és ugynevezett kertészek és dohányosok számára, a kik a dohánytermelést saját háznépük erejével akár saját, akár bérlett vagy részért művelt földeken üzik.

És pedig az 1869-ik évi termelés díjazására a következő jutalmak tüzetnek ki:

a) A nagyban termelők számára:

3 \ddagger arany érem.

10 ezüst érem.

20 dh bronz érem.

Továbbá:

b) kis termelők és dohányosok számára:

5 jutalom 50 frtjával.

10 jutalom 25 frtjával.

20 jutalom 10 frtjával.

Ezen fent elősorolt jutalomdíjak elnyeréséért pályázhatnak mindazok, kik az 1869-ik évben Magyarország területén a pénzügyi törvények értelmében nyert engedély mellett mezei vagy kerti termeléssel, vagy a kincstár, vagy külkereskedés számára dohányt termeltek s a dohányjövedéki szabályok elleni vétség miatt, ezen termelési idény alatt elmarasztalva nem lettek.

A kiállításbani részvét módozata a következő leendő:

1-ör. Minden kiállítani kívánó termelő és kertész, ha a kincstár számára termelt, úgy a beváltásnál a beváltó bizottságnak benyújtandó iratban, ha pedig külkereskedésre termelt, úgy a raktározáskor az illető pénzügyi hivatalnoknak szintén írásban jelentendi be azon szándékát, hogy a kiállításban részt akar venni.

2-ör. A kiállításra jelentkezők terményéből a beváltás alkalmával a termelő a beváltó pénzügyi tisztviselő és a jelenlevő törvényhatósági biztos együttes jelenlétében mustrák lesznek kiválasztandók és pedig, minden kiállítani kívánó terményéből három csomag, mely három csomag együttesen képviselje minőség tekintetében az egész termés összegét: a külföldre termelt dohányoknál, a mustrák az illető raktárolási pénzügyi közeg és a termelő által közösen választandók.

3-ör. Ezen mustrák lehetnek:

a) a nehéz dohányfajoknál, mind a három osztályu szivarlevelekből külön két-két csomag.

b) A kerti dohányfajoknál pedig csak a válogatott vagy az első osztályu levelekből.

A mustra-csomagok egyenként két-két fontnál többet nem nyomhatnak, vagyis egy mustra, mely 3 külön csomagtól állandó, 6 bécsi fontnál nehezebb ne legyen.

4-er. A mustrák zsineggel összeszorítandók s a zsinegre reá alkalmaztatván a szükséges feliratot tartalmazó bárca, a zsinegnek végei, a beváltó vagy raktározó pénzügyi hivatal és a termelő pecsétjével a bárcahoz lesz lepecsételendő.

5-ör. A mustrára erősített bárczán jegyeztessék fel:

a) a tulajdonos termelőnek vagy kertésznek neve,

b) a megye és község, vagy pusztának neve, a hol a dohány termeltetett,

c) a bárca alatti dohánylevelek által képviselt termés mennyisége,

d) a terület nagysága, a melyen a termés előállított,

e) végre a kincstár számára termelt dohányoknál a beváltási osztályozás eredménye, vagyis azon körülmény, hogy mennyi dohánylevél soroztatott minden egyes osztályba ugyszintén megjegyzendő a kincstár által kifizetett beváltási árösszeg is.

6-ör. Ezen mustra-csomagok az illető pénzügyi hivatalok által azonnal jól begöngyölve, a pesti dohánybeváltó

hivatalhoz lesznek átküldendők, a mely azokat egyelőre őrzése alá veendő.

Ha azonban egyes termelő mustráit önmaga kívánná a kiállításra beszállítani, e szándékában akadályozva nem lesz; sőt az illető dohánybeváltó hivaltól és a külföldre termelt dohány tekintetében az eljáró pénzügyőri biztos részéről fedezeti okirattal fog elláttatni.

7-er. Ezen kívül a beváltó vagy raktározó pénzügyi hivatalok egy külön jegyzéket is készitendek, melyben a pályázatra jelentkezők nevei és a jelentkezés napja egyenként bevezettetvén, minden egyes pályázóra nézve külön bejegyzendők az 5-ik pont alatt foglaltakon, t. i. a mustrán levő bárca pontos tartalmán kívül az illető pénzügyi hivatalnak abbeli megjegyzései is, hogy vajjon

1-ör az illető pályázó önállóan és saját földjén termelt-e? vagy pedig mint feles kertész,

2-ör, hogy a kincstár vagy pedig külkereskedés számára termelt-e az illető?

3-ör, hogy az illető pályázó az 1869-ik évi termelési idény tartama alatt a fennálló dohányjövedéki szabályok ellen nem vétett-e? mely utóbbi esetben mustrái a díjazásnál nem lesznek figyelembe vehetők.

8-ör. Ezen jegyzékeket a beváltás és raktározás befejezése után az illető pénzügyi hivatalok legfeljebb a jövő évi mart. hó 15 napjáig Pesten közvetlenül a földm., ipar- és keresk. m. kir. miniszteriumhoz terjesztendik fel, a mely aztán a mustrákat a pesti dohánybeváltó hivaltól átvéven, azokból fogja a kiállítást összeállítani, melynek befejezésével fog az e czélból szervezendő szakértő bíráló bizottság ítélete szerinti jutalomdíj-osztás megtörténni.

E bíráló bizottság névsora annak idejében a közönség tudomására fog hozatni.

9-er. A kiállítás befejezte után a beküldött dohánymustrák egy állandó gyűjtemény alakítására lesznek felhasználva.

Pesten, 1869-ik évi augustus hó 29-én.

A földm., ipar- és keresk. m. k. ministerium.

Felhívás a lótenyésztőkhöz.

A főmlgu földmivelés, ipar és kereskedelmi m. kir. miniszteriumnak m. hó 23-ról kelt leirata szerint, a lótenyésztési államdíjak és ezüst érmek kiosztása e folyó évben az e végre kijelölt bizottmányok által, Erdélyben az alább irt helylyeken és napokon következő módozatok alatt fog eszközöltetni:

1. Lótenyésztési államdíjjal jutalmaztatnak:

a) 3 és 2 éves kanczák, melyek kitünőbb tenyész képességet ígérnek és befogva, vagy 2 éves korukban felhátatva még nem voltak, vagy ha használtattak is, e miatt észrevehetőleg megrontva nincsenek.

b) 4—7 éves anyakanczák, sikerült szopós csikóval, melyek jól tartott, egészséges, erőteljes állatok és a jó tenyész kanczák kellő tulajdonságaival bírnak.

Minden tekintben kitünő csödör-csikókat pályázaton kívül az alább kitűzött díjakból részesíteni, a díjosztást eszközölő bizottmány leendő felhatalmazva.

2. A pályázó lovak tulajdonosai köteleztetnek községelöljárósági bizonyítvánnyal igazolni a szopós csikóval bemutatott

anyakanczáról, hogy az a csikó születése előtt már birtokukban volt; a 3 és 2 éves kanczáról, vagy csödör-csikóról pedig, hogy az ellés idejekor birtokukban lévő anyától származott s általuk neveltetett.

3. Tenyésztési díjt nyert anyakancza 7 éves koráig még egyszer pályázhat újabb díjért, ha a díjnyerés után következő valamely évben sikerült csikóval ismét bemutatatni. Oly anyakancza, mely már két díjt nyert, többé nem pályázhat.

4. A díjak kiosztása ez évben Erdélyben a következő állomásokon és időben fog eszközöltetni:

	Pályázat ideje 1869.	Jutalmazandó lovak.														összes.		
		3 és 2 éves kanczák 4-7 éves kanczák sikertelt szópós csikóval.														kioszt.	ezüst ér.	
Hó	nap	darab		k. arany		darab		k. arany		darab		k. arany		darab		k. arany		
		1. Sepsi Sz. György.	Szept.	7	1	6	2	4	4	2	6	1	—	—	2	4	2	2
2. Beszterce	"	19	1	6	1	4	4	2	5	1	—	—	1	4	2	2	31	8
3. Kolozsvár	"	26	1	6	4	4	6	2	5	1	1	6	2	4	2	2	57	14
4. Deés.	Oct.	3	1	6	2	4	4	2	6	1	—	—	2	4	2	2	40	8

5. Mindazon tenyésztők, kiknek különben jutalomra méltóknak ítélt lovai a pénzjutalmak elégtelensége miatt, abban nem részesíthettek, a bizottságtól ezüst érem általi kitüntést nyernek, mely érem előlapján ő cs. és Apost. kir. Felsege mellképét, hátsó lapján pedig e jelmondást viseli:

„Jó lótenyésztésért és ápolásért.“

Ménes tulajdonosok csupán éremmel való kitüntetésben részesülhetnek.

Azon tenyésztők, kik jutalomra érdemes lovakat hoztak pályázatra, de a díjak elégtelen volta miatt éremet sem nyerhettek, a díjosztás alkalmával nyilvánosan dicsérőleg megneveztetnek.

6. A bemutatott lovak megbíráása, valamint a díj odaitélése, az illető pályázó helyen egy e végre alakult vegyes polgári és katonai bizottság által történik.

7. Az odaitélt díjak és érmek a díjazott lovak tulajdonosainak, az egész bizottság jelenlétében valamenynyi pályázó előtt a bizottság elnöke által rögtön kiadatnak.

8. Hogy a díjosztással megbízott küldöttség kellő időben megtudhassa, az illető pályahelyre megjelent valamenynyi pályázó lótulajdonos ottlétét, minden ilyen köteles magát legkésőbb a fenn kijelölt díjkiosztási állomás helyhatóságánál jelenteni, hol további utasítást fog nyerni, magától értetvén, hogy egy díjazott ló, ugyanazon évben egy másik állomáson, többé nem pályázhat.

Ennélfogva minden érdekelt lótenyésztőket részvételre tisztelettel felhivok.

Borsa, szept. 3. 1869.

Báró B á n f f y D á n i e l,
bizottmányi elnök.

Vidéki Levelezés.

Cserhalomtáj, sept. 12. 1869.

Aug. 10-ki levelem még sem érkezhetett a szerkesztőséghez, már másnap délután s az azutáni nap éjjelén

üditő jó esők hullottak, mely többször ismétlődött, míg 21-én estve elkezdődve, annyi eső csorgott azon éjjel alá, hogy folyamaink áradatba jöttek s napokig úgy voltak, és egyebek közt teméntelen kárt okoztak a csaknem mind elázta volt kenderrek elsodrásával; sőt a gátakat is fenyegették, többet megrogáltak és a beszterceit egészen el is vitte a Beszterce vize. Az esőzések egészen e hó elejéig tartottak; de azért nem gátolták meg, hogy régi jó hírű augustusi besztercei vásárunkon a közepes ló és nagy ökröknek jó keletők ne legyen. Sok vásár történt magas áron. Lefelé vitték. És azóta a baromvásárok folyvást fentartják magokat a héti vásárokon, s a ma egy heti bethleni országos vásáron is. A Lekenczén megkezdődött országos vásáron is a juhvásár jól kezdődött, magas áron szedik. Csak nagy baj, hogy e hó folytán ismét szárazságunk van s a szarvasmarhák közé a száj- és lábfájás, a sertések közé pedig a torokgyík beütött. Öszgabonáink vetésére az idő kedvező, a föld könnyen és jól számlik. Törökbuzaínk, még kevés kivétellel, mind éretlenek, s ha a ma egy hete jelentkezett dér, nagyobb mértékben fog egy pár hét előtt ismétlődni, keserűen foghatjuk eldalolni: „oda van az emberek vetése“. Nálunk a népnek a törökbuza ad kenyeret; ez a fő természetű czikk. Sarjunk csakugyan nem lett. Szőlőtermésünk iránti reményeink is leszállottak, kivált a vármegyén, hol a megalkotott megyei statuták, mint a cigány rákja, csak a levelen vannak meg. Keritetlen szőlőinkben a zuglegelész szolgál-gyermeksereg kénye-kedve szerint portyáz, pedig még alig élvezhető a szőlők fürtje. Elöl jár az érésben a lányka, szürke-barát, tramini és kővér szőlők termése, mi ismét ezen fajok szaporítására utal. Méheink gyenge mézkészletet tudtak beszerezni télire, pedig a méz keresett czikké vált. A szebeni gazdasági-egylet kiállítása mozgást okozott szászaink között a méhészet terén is. A Dzierzon-féle kasok látása meglepte az innen ott voltak s utánzásra ébreszté. Bethlenben épül egy nagyszerű múmalom s ez örvendetes jel gazdáinknak, ismét szaporodván egygel a buzát vásárlók száma. Bethlenben takarékpénztár is van alakulóban. Bizony kell is hogy legyen vagy egy pénzüzetünk, melyhez a megszorult gazda segélyért fordulhasson!

V. E.

Lapszemle.

Aratógép-verseny Magyar-Óvárt.

(Folytatás.)

1. Saját lerakó szerkezetűgépek.

1. Jegyzéki szám. Brigham és Bickerton-tól Berwicheől (Anglia) 2 lóra, lovagló kocsis, lerakó szerkezet egyszerű, vágási terület keskeny, ezért a rozsbán az útát nem igen hagyja tisztán, az említett árpában vágása bizonytalan és egyenetlen; különben szilárd alkotású gép, mely a gabona rendes állása és kedvező talajviszonyok mellett, kielégítőleg működhetik és egyszerű szerkezete miatt igen ajánlatos. Ára Angliában 25 ft. 10 sh. Bécsben a vámmal és szállítási költséggel mintegy 350 frtba kerül.

7. sz. „Governor“ Hornsby Richard és fiától Angliából, képviselve Fehér és társa által Pesten, két erős lovat igényel, kocsis lóháton vagy gyalog, a gyakorlatban már használt gép, mely egy kissé nehéz ugyan, de erős alkotású. Vágá-

sa és lerakása igen jó, nevezetesen az árpa földön a kukoricza szárák mitsem akadályozták. Állítólag lehet vele vágni luczerna és más efféle takarmányt is. Ára Angliában 28 font, Bécsben 400 frt. körül.

12. sz. Howard James és Frigye stől Bedfordból, Anglia; két főkereken rendkívül könnyű járatu gép, annyira, hogy két közép erejű ökör vagy két könnyű lótól vonatva, anélkül, hogy a vonó állatokat felváltani kellene, egy egész táblát minden erőltetés nélkül le lehet vele aratni. A vágás és lerakás hibátlan, nevezetesen kitünő a takarmánymetszés, melyet olyan formán rak rendekbe, hogy arra sem a kerék, sem a vonó állat nem tapos. Ha a kaszáló gép a lerakó szerkezettel gabna-aratásra alkalmaztatik, akkor a vonó állatok vezetője gyalog megy. Takarmánykaszálásnál a gépre ülőhely alkalmaztatik. Gépezete szilárd és jó. Ára Angliában 37 ft. 10 sh. Bécsben mintegy 528 frt.

13. sz. Kearsley Henrik és György-től Yorkshire, Anglia; lovas, 2 közép erejű állatra, kocsis gyalog, menet könnyű. Csupán gabnakaszáló, vágása szép, lerakása kissé kúszáló. Gépezete szilárd és jó. Ára Angliában 30 fnt. Bécsben 420 frt.

18. sz. Mac Cormick től, Amerikából, készítve Angliában, Purgestől, képviselve Friedländer József által Bécsből. Vontató erő 2 erős ló, kocsis a gépen ülve, hogy a munkáló készüléket szemmel tartsa, s egyidejűleg a rudak súlyát kiegyenlítsse, kitünő szépen vág, tökéletesen kielégítő lerakással, mi egy elmésen alkalmazott gereblye által eszközöltetik, mely az asztal felett fekirányosan tolja le a gabnát, azután függőlegesen felemelkedik, s a motollával együtt a légben egy fél körben téve munkáját az asztal felett, újból kezdi azt. E szerkezet teszi lehetővé a kocsis ülésének elhelyezését a gépen, holott minden oly lerakó szerkezet, melynek motollái fél szöglet alatt a fekirányhoz a légben forognak, az ülés alkalmazását meg nem engedí. A kocsis az ülésből képes a gépet egyszerű fogantyú által megállítani és mozgásba hozni, a mi a gépnek a tábla végén való forduláskor nagy előnyére van minden más oly gép felett, melynél a kocsis lovagol, vagy a vontató állatot vezeti. Ez, hogy a gépet mozgásba hozza, vagy megállítsa, kénytelen mindenkor az állatoktól a géphez menni, azokat e közben magukra hagyni, vagy még egy másik ember is szükséges, ki a gépet kíséri. Ép ily gyakorlati a gépnek magasabb vagy alacsonyabb tarlóvágásra való igazíthatása. Egy, még egy gépnél sem alkalmazott, szerfölött takaros, olajkimélő kenő készüléke a gépnek szintugy nagy előnyére van, mit különösen az becsülhet sokra, a ki a régiebb gépek kenőszerkezetének rossz voltát a saját tapasztalásából ismeri. A gép csupán mint gabnaarató volt bejelentve, és jelent meg a versenyterén. A midőn azonban az elmés készítő tudomására jött azon követelés, hogy ugyanezen gépnek lóhert és más efféle takarmányt is kell kaszálnia, ha a gazda igényeinek tökéletesen meg akar felelni, az utolsó napon, a szűkebb körű versenyen ő is megjelent gépével, mint takarmánykaszálóval, és vágta az árpát és takarmányt hagyva a földön a legkönnyebb menettel s oly közel a földhöz, hogy szinte öröm volt látni. Az átváltoztatás negyed óráig sem tartott. A takarmányt öszszeraká. Készülékre nézve, mely a 12. sz. gépnél oly szépen működött, azt ígérte s biztosított a készítő, hogy ilyet minden már eladott gépeinél igen könnyen alkalmazhat. Egy csupán 8 hüvelyk hosszú, olajjal telt, tehát magát kenő készülék a kallantyu és kések között, szintoly jelentékeny előnyű szerkezet s általában az egész gép tekintete

a célszerű alkotást és szilárdságot láttatja. A gépet dörgő éljenek kísérték a versenyteréről, és kétség sem volt, hogy a győzelem az övé lesz. Ára Bécsben 500 frt.

19. sz. Samuelson és társától, Angliából, két lovas, közép erejű állatra, kocsis gyalog. Vágása és lerakása alig volt megítélhető, mivel a gép a kukoriczszárákat gyakran felemelte és azután elakadt. E gép munkájánál világosan kitént, hogy minő hátrány, ha a vezető a gépet egy pillanattal át nem tekintheti. A mint a vágó készülék megtorlott és elakadt, a gép még mindenkor több lépésre csuszott, míg a vezető észrevette, s csak a jó anyagnak volt köszönhető, hogy a gép össze nem törött. Nagyon tetszetős ugyan, egyszerűsége miatt, e gépnek hajtókerékszerkezete, de laza vagy homokos talajon, használhatlansága azonnal kiténik, mivel a fogközők melyekbe a kisebb hajtó kerék kapaszkodik súlyedéskor megteltek földdel, gazzal stb., mi a gép elakadását okozza. Ára Angliában 27 fnt. 10 sh. Bécsben tehát mintegy 400 frt.

22. sz. A strahlsundivasöntödétől, képviselve Jurenák Pál által Pestről; igényel 2 igen erős lovat, melyek mindazáltal többször felváltandók, ez is erős alkotású gép, kocsis gyalog, metszés és lerakás jó; ára nem jegyeztetett.

23. sz. Strobel és Baristól, Pestről, „combinálnak“ nevezve, azonban csupán gabnakaszálóknak mutatkozott, két ökörrel; könnyen megy és kocsisülés nélküli. A metszés bizonytalan és egyenetlen volt; az igen hosszú lerakó könyökök mozgásukban a vágó szerkezetet is fekirányos menetben akadályozni látszottak. Az erős rozsbán a lerakás igen gyarló volt, az árpában egy kissé valamivel jobb. A gép különben tisztán volt kidolgozva, igen hasonló a 19. számhoz, de igen könnyű alkotása nem hagyott következtetni a tartósságra. Ára nem jegyeztetett.

II. A kézzel lerakó gépekről.

2. sz. Brigham s Bikertó n-tól, Angliából. „Combinálnak“ neveztetett ugyan, de csupán gabnát metszett; mindazáltal a szerkezet nem hagy afelől kétséget, hogy a mesterséges takarmányt, sőt a rendes réti fűvet is jól vághatja. Két erős lovat igényel, melyek azonban egész nap ki nem bírják, a kocsis lovagol. A vezető bizonyosan erős vágó szerkezetében bízva — azon látszott iparkodni, hogy a gabnát, ha lehetne, a földből vágja ki. A 38 versenyző gép közül egy sem mérkőzhetett a tarló rövidségére nézve e géppel, mely gyakran a földet sodrotta, s ez lehetett oka a gép alig megmagyarázható nehéz járásának, valamint annak is, hogy e gép az árpaaratóknál kukoricza szárákat emelve fel, minduntalan megakadt. A lerakó a gépen ül, és mivel a gépen motolla nincs, kénytelen nem csak a levágott gabnát letolni; hanem előbb annak öszszegyűjtését is eszközölni. A lerakóasztal mozgatható és a lerakó ember bal lába által mintegy 25° szög alatt az öszszegyűjtés közben vízirányosan tartatják. Ha a gyűjtő teli van, akkor a láb felemeltetik, az asztal hátsó része valamenynyire egy kissé lecsúsz, s a marok kézi gereblyével letolatik, úgy, hogy ugyanazon úton, melyen a vonó állatok a legközelebbi alkalommal mentek, fekvő marad. A lerakás ezen módon nem csupán a munkástól rendkívüli figyelmet és ügyességet követelő, hanem fárasztó munka is, a menyenyiben egy ember erejét, különösen meleg napon rövid idő alatt kimeríti. Enynyi ügyességet és egyéni erőt azonban a mezőgazdasági munkásosztálynál nemcsak Magyarországon, de oly országokban sem lehet egykönnyen találni, hol a munkásosztály magasb miveltégi fokon áll. Ha

egy gépnek az a feladata, hogy az emberi erőt kimélje, vagy a közönséges munkás ügyességét nélkülözhetővé tegye, úgy a lerakó szerkezet ily feladatnak egyenes ellentéte.

Egy más, a gyakorlati használatra nézve hátrányos tulajdonsága az említett lerakó szerkezetnek az, hogy a levágott gabona ugyanazon helyen marad, a melyen nőtt, s melyen a vonó állatoknak a legközelebbi forduló alkalmával menniök kell, tehát a gép legközelebbi fordultáig onnan el kell takarítani. A gabna erős állásához képest csupán a gabna eltakarítására 6—9 munkás kiváratik, kik a levágandó táblán köröskörül egyenlő távolságra állítandók fel; ha a gabnát azonnal kötözik, akkor 8—12 személy szükséges, még pedig csak olyanok, kik kötni is tudnak. Az út, melyet e 8—12 személy teszen, egyenlő a gépnek egyszeri körül járásával, holott a többi gépnél, mely magának szabad útát csinál, a munkások ez útnak talán $\frac{1}{3}$ -át sem teszik meg haszontalanul. Ha azt akarnók, a mi nagy gazdaságoknál föltétlenül megkívánatik, hogy ugyan egy táblán egyszerre több géppel arassunk, akkor a gépeknek egymás között bizonyos meghatározott távolságot kell tartaniok, ép úgy mint az oda állított takarító embereknek. Ha aztán egy gép megáll, akkor minden munkásnak szintén szünetelni kell. Még nagyobb s teljességgel roszaladó hátránya e lerakó szerkezetnek az, hogy a gép sem független, hanem csak akkor használható, ha vele egyszerre a szükséges számú munkások is kiállanak a földre. A munkások tehát föltétlenül lényeges működtető részei e gépnek, mi oly föltétel, melyet minden gyakorlati nagy gazda elfogadhatlannak kénytelen nyilatkozatni.

Az aratógépeknek nevezetesen Magyarországon az az céljuk, hogy az aránytalanul magas aratási napszám, mely a rész által fizettetik, lejobb szállíttassék; a munkát, mint más országokban pénzért és többnyire napszámért kellene tétetni. Minden gyakorlati ember tudja azonban, hogy a napszamosok daczára minden kötéseknél, nem mindenkor jelennek meg a kellő számban. Már most tegyük fel, hogy egy tábla learatására holnapra három ilyen gép van kirendelve, s hozzá a szükséges 30 napszamos; a gépek, melyekkel gazda föltétlenül rendelkezik, megjelennek, de 5—6 munkás hiányzik, ez esetben a harmadik gép, s a többi 4—5 ember kénytelen talán egy-két órányi távolságra haszontalan hazamenni. A körülmények tehát, melyek közt az így szerkeztett gép alkalmazást nyerhet, igen korlátoltak. A kis földbirtokos a parasztgazda, a ki saját házi népével takarítja le a gabonát, talán az egyetlen, a ki a szerkezetet használhatná, mivel ha ő földjén egy útát tett, akkor hagyhatja a gépet és állatot addig állni, míg az útból a gabonát eltakarítja. Különböznél e gép még ily egyes gazdasági viszonyok között sem lehet használható, mivel ritkán, Magyarországon pedig éppen nincsenek oly erős vonó állatok, a minőket e gép igényel. Ára Angliában 26 fnt.

33. sz. K a c h e l m a n n K á r o l y t ó l, Selmeczről, Magyarországból. Kétkerekű, két lóra, közép erejű lóval az egész aratás alatt Kocsis és marokrakó, mindkettő a gépen Motollával, és asztallal van ellátva, mint egy saját lerakó; a lerakó ember az egész gabnát csupán egy kézi gereblyével tolja le az asztalról, s az út a legközelebbi fordulóra tiszta. E gép már évek óta használatban van Magyarország sok gazdaságában, s magát a maga nemében annyival inkább jönnek igazolta, mivel az asztalnak könnyű eltávolításával, egyszersmind igen jó takarmánycsászó is, s mint ilyen általában használtatik is. Metsző és egyéb szerkezete a 2. számú gépéhez rendkívül hasonló. Csak

hogy a Kachelmannféle gépek használhatósága több oldalú az által, hogy metszés közben magának az útát tisztán hagyja, éppen mint egy saját lerakó szerkezetű, továbbá a lerakó ember, valamint a vonó állatok, az egész aratási idő alatt folyvást, minden felváltás nélkül folytathatják és elgyőzik a munkát, amint ezt jelen sorok írója éveken át tapasztalta. A mit több oldalról ellene felhoznak s nem éppen minden alap nélkül, az, hogy összehasonlítva a jó angol gépekkel, kevésbé csinos alkotása van, kevésbé jó anyagból. Ára Pesten 360 fnt.

34. sz. K e a r s l e y H. és G y ö r g y t ó l, Angliából. Egy lóra, ollóval, csakhogy erős stájer vagy Percheron ló kell hozzá, de felváltás nélkül ez sem bírja ki. Lerakása mint a 2. számnál, egy kereken jár. Két könnyű lóra rendezve, parasztgazdaságokban használható lenne. Az egyszerű szerkezet, csinos munka és tiszta metszés sok barátot szerzett neki. Ára Angliában 16 fnt 16 sh.

35. sz. M a t t i s o n W t ó l, Yorkshire, Anglia. Egy lóra, ollóval, hasonló a 34. számúhoz, csakhogy ennek beosztása még egyszerűbb s úgy tűnt fel a nagy gépekhez képest, mint valami igen kedves játékeszköz. De ez is ép oly lovat igényel, mint az előbbi, épúgy s azon módon rak le, és vág kintően. A gépet készítője maga intézte, a ki a gyűjtésben s lerakásban oly mesterfogásokat fejtett ki, hogy a folytonosan vágott gabna sorban, bekötésre kész kéve formákban feküdt. Kicsinysege és egyszerűsége e gépnek, s a lerakásnak valóban több mint mesteri kivitele maga a gép gyáros által, a legnagyobb rokonszenvet keltette részére, magában a szépnem körében is, és azoknál, kiknek a gazdaság nem mindennapi foglalkozásuk. De a gyakorlati ember sem tagadhatja el e gépnek bizonyos, a 34. számunál már elsorolt körülmények közötti hasznos voltát, sőt a kettő feletti előnyét; csakhogy semmi esetre sem mehet odáig, hogy a gépet föltétlenül mint gyakorlatit vagy mindenütt használhatót fogadja el. Azon taps, melyet a gép, munkájának bevégezésekor magától a szépnemtől is nyert, legnagyobb részben bizonyosan az intézőnek kintő ügyességét illette. Ára Bécsben 200 fnt.

36. sz. S a m u e l s o n és t á r s á t ó l, Angliából. Egy lóra, ollóval, mint a 34. és 35. számúaknál; lerakás szintén olyan, metsző szerkezet mint ugyan-e gyáros saját lerakószerkezetű gépénél. Járása jelentékeny könnyebben mint az előbb említett hasonló egyfogatuaknál; metszése a rozsban igen jó, de az említett árpában szerkezete mindazon rosz tulajdonságokat mutatta, mint a hasonló sajátlerakóval bíró gép. Ára Angliában 16 fnt 16 sh.

(Vége következik.)

Egyveleg.

* Európa aratása az idénről röviden következőleg jellemezhető. Hollandia és Belgium aratása mennyiségileg közepeszerű, minőségileg nagyon rosz. Észak-Németországban a buzaaratás átlag jó volt, s a minőség is elég jó; ugyanez áll a zabról és árpáról is; ellenben a rozs-aratás mennyiségre nézve közepeszerű, minőségre nézve pedig rosz. Westphalenben búzára nézve a mennyiségi eredmény jó, a minőség kielégítő, de sok az üszög; a rozs alig adott közép termést, melynek minősége ezenfelül rosz. Szászországban minden gabonanemben elég bő termés mellett itt-ott jó minőségek kerülnek piacra. Bajorország aratása mennyiség tekintetében közepeszerű, buza

és rozs igen csekély minőségűek; ellenben árpa és zab kitünő. Az üzlet mindeddig nagyon lanya volt egész Németországban és Svájcban. Franciaország aratása átlag mind minőségileg, mind mennyiségileg közepeszerű. Angliából a tudósítások kedvezők. Oroszország, Svédország és Galícia minden tekintetben kitünő aratást mutatnak.

* A méheket Angliában jelenleg chloroformmal bódítják el, hogy mézüket a köpükből kiszedhessék. E célra egy közönséges nagyságu köpüre $\frac{1}{12}$ lat elegendő, míg a nagyobbra $\frac{1}{8}$ -ad lat kell. Bódítás alkalmával a köpütől mintegy 10 lábnyira, egy asztalt erős vászonnal leterítünk, ez utóbbira lapos tányért teszünk, mely finom sodronyhálójával van befedve, mely a chloroformot tartalmazza, hogy a méhek e szerrel közvetlenül érintkezésbe ne jöjjenek. A köpüt most a tányér fölé állítjuk. A méhek körülbelül 15—20 perc alatt mély álomba merülnek, s nem maradnak a viasz-sejteken, hanem a vászonra lehullanak. A tányér ekkor félretesszük s a mézet a köpüből kivévén, ez utóbbit további helyére állítjuk. A méhek felébredés után ismét visszasietnek köpüjükbe. (K. G.)

* A kolozsvári szénafüvekről írja egyik — kissé megkésett — tudósítónk, hogy a szénatermés ott általában $\frac{1}{3}$ -da, vagy legkedvezőbb esetben fele a tavalinak, de minőség tekintetében sokkal kitünőbb, úgy hogy a múlt évvel egyenértékűnek tekinthető. Egy akkora szekér széna, mely tavall piacunkon 10—12 frton kelt, most 18—20 új frt. áru. A nagyterjedelmű réteken távolról tekintve feltűnő számos száraz folt látszik; néhol a tulajdonos vagy bérlő egész nyilatkat kaszálatlanul hagyott, nem tartván érdemesnek a drága napszámot letakarítására vesztegetni; a kisebb foltokon a százezrekre menő egér rágta le a füvet, s turt magának ösvényeket közte, úgyhogy sarju helyett egybe lehetne gereblyélni. A temérdek egér és hörcsög neki esett a törökbuzának, pityókának s a szomszédos szőlőhegyekben levő zöldségnek; sietve kell holmit betakarítani előle. — Szept. 3. és 4-re viradólag egy kis dér mutatkozott a törökbuza leveleken, de feltűnő kárt nem okozott. Ritka esztendő, mely június, július és szeptemberben enynyi késői és korai zord időt hoz magával, mint az idej.

Kolozsvár határán, a künn nyaraló baromesordákba s a külvárosi marhatartó gazdák szép fejős tehenei és jármos ökreibe beleütött a száj- és lábfájás. Amannak törökbuza liszttel kevert kékkő porral való bedörgölését, a körömnek pedig égetett timsó porral hintését és sósvizet locsolását hasznosnak tapasztalták.

Gyümölcs, a tavaszi nagy hidegek daczára is, van a kolozsvári piacon elég, csak hogy hallatlan drága: távol völgykatalanokból s a havasaljból, hol a tavaszi fagy nem bántotta, hordják ide. Egy véka besztercei szilva ára 2 frt 40 kr.; őszi barack dbja 1 ujkr.

— a. —

Időjárás.

September hó első felében az idő általában hűvös, s egy-két nap kivételével derült vala. — 2-án, mely nap a hó első negyedében egyedül vala egészen borult, s melyen kevés eső is esett, a hőmérő reggeli hat órakor + 6 R. fokot jelzett, s délben is csak + 8 fokra emelkedett. Ezen állásában a hőmérő kevés változással 9-ig megmaradt. 10-én és 11-én délben + 17.8 R. fokot mutatott, s azóta ismét lejjebb száll.

Leghidegebb vala e hó első felében közép számítás szerint 2-án; midőn — vidéki tudósítások szerint — több helyt kevés dér is hullott, legmelegebb 11-én. Egészen derült volt: 1, 5, 6, 7, 9, és 11-én; egészen borult: 2, és 12; egyéb napjai többé kevésbé borongósak valának.

Az O fokra származtatott légsulymérő 325 és 327 p. vonal közt ingadozott; legmagasb állását (327.10 p. vonal) 5-én érte el, mióta ismét lejjebb szállott, de jelentéktelen mennyiségben, egész 11-ig. 12-én este 321.84 p. vonalat jelzett, mit éjjel eső követett.

Piaczi árak.

Hetivásár Kolozsvártt sept. 9-én és 13-án. Tisztabuza 1 f. 40—60 kr. kétszeres 1 f. 30—41 kr. Rózsa 1 fr. Zab 53—55 kr. Alakor 55—60 kr. Törökbuza 1 f. Fuszujka 90 kr.—1 f. 20. Pityóka 30—38 kr. Szalonna 39—48 kr. Túró 28—32 kr. Egy pár csirke 25—45 kr. Rüdég ludnak párja 1 f. 60—70 kr, kövérnek 3 f. 60 kr—4 f. 20 kr. Egy récze 25—40 kr. Gyümölcs meglehetősen; szilva vékája 1 f. 85 kr, körtve 1 f. 40—2 f. 60 kr. Káposztának 100-za 6—9 fr. Egy szekérfa 3—6 fr. Deszkának párja 80 kr.—1 fr. 20 kr. Lécnek párja 14—20 kr. A sept. 9-ki vásár szép és nagyon népes, a 13-ki közepes volt.

Hetivásár M.-Vásárhelyt aug. 26. sept. 9-én és országos vásár sept. 4-én. (Az árak kis véka után). Tisztabuza 1 f. 65—60—45 kr. kétszeres 1 f. 10—1 fr. 85 kr. Rózsa keresett 80—85—70 kr. Törökbuza szintén keresett a Bánátba szállítás végett 60 kr. Árpa 45—50 kr. Alakor sok volt 22 kr. Zab sok 35—40 kr. Paszuly szép fehér 76 kr. Pityóka nagyon sok 22—20 kr. Zöldség nagyon sok volt, murek 25—20 kr; egy csomó hagyma 6 főből 1 kr; petrezselyem szintén. Káposzta egy fő 5 kr. — Egy pár szép jármos ökör 260 fr. Egy vágni való tehén 60 fr. Egy éves borju 18 fr. Egy rideg sertés (1 mázsás) 14—15 fr. Egy lud rüdegen 80 kr. Egy pár csirke 50 kr. Tojás sok 3 db. 4 kr. Egy font marhahús 17, disznóhús 20, juhhús 12. kr. — Egy öl száraz bükkfa 20 fr. Egy szál 2 öles deszka 45 kr. 1000 zsendely 4 fr. Egy zsák szén 60 kr. Egy szekér jó széna 7—6 fr. Téglának ezere 15 fr. fedni való cserépnek 20 fr. Egy véka oltatlan mész 75 kr. Egy vasalatlan ökör szekér földmives székelyek műve 5 fr. Az országos vásár általán közepeszerű volt Sz—i S.

Üzleti tárcza.

7) Gazdatiszti állomást keresőknek. Leveleiket megkaptuk; az illető birtokosokkal érintkezésünk után választ küldünk.

Nyílt posta.

33) N. F. urnak, Helyt. A „dinyészet“ nagyon érdekes; jövő számban. — 34) Tisza L. urnak, M.-Csánban. A marhatenyésztési cikkek, kivált oly szakavatott tollból, nagy hiányt pótolna nálunk; a másikat is köszönettel vennők. 35) Cserhalomtáji levelezőknek. Máskor a vásári részletes árakat is kérjük.

TARTALOM: Borászati közlemények, IV. — A keleti marhavészről és lépfenéről. II. — Társalgó: Dohány kiállítás Pesten. — Felhívás a lötenyészőkhoz. Vidéki levelezés. — Lap szemle; (aratógép-verseny M.-Ovárt, I.) — Egyveleg. — Időjárás. — Piaczi árak. — Üzleti tárcza. — Nyílt posta.

Felelős szerkesztő: SZABÓ SÁMUEL.